

Posudek oponentky na bakalářskou práci Veganství jako politizovaná praktika spíše než individuální identita jedince

Autorka: Anežka Mlíčková

Práce se věnuje veganství jako politizované (aktivistické) praktice a posunům v diskurzivní pozici tohoto fenoménu v soudobé společnosti. Cílem práce je syntetizovat debaty o politické povaze veganských praktik s oporou v konceptech depolitizace, komodifikace, individualizace, intersekcionality až k tématu sociálních hnutí/aktivismu. Autorka hned v úvodu reflexivně píše, že je vegankou a jak se její identita/praktikování veganství propasly do tématu bakalářské práce.

Vzhledem k povaze tématu autorka pracuje zejména se zahraničními zdroji z blízkých sociálně vědných disciplín a kolegiálně upozorňuje na rostoucí zájem českých studujících o zpracování tématu v závěrečných pracích. Množství zpracované zahraniční literatury je na bakalářskou práci velké a ambiciózní. Diskuzi o tom, zda je veganství „pouze“ lifestyle nebo politický čin, by pro čtenáře mimo toto hnutí, pomohly lépe ukotvit reference z citovaných kvantitativních studií o motivacích k veganství. Jaké zastoupení mají různé politické i nepolitické motivací k veganství? (To by umožnilo otevřít debatu o tom, do jaké míry depolitizační tendence vychází ze studovaného nového sociálního hnutí a do jaké vznikají pomocí komodifikace veganství, které autorka popisuje.)

Práce se neopírá o vlastní empirický výzkum autorky a debatu odvíjí jak z akademických, tak více aktivistických textů, což je u studovaného tématu pochopitelné. I tak bych však čekala alespoň odstavec o tom, jak postupovala při práci na své syntéze debaty o de/politizaci veganství. Otevřený popis procesu by totiž mohl podpořit váhu autorčiných zjištění. Stejným přínosem by byla důslednější práce s argumentací – nezřídka se v práci objevují tvrzení (např. „Jedním z dalších důvodů, proč je veganství v dnešní době staveno na pomyslný piedestal“ s. 10, a další místa), která jsou nejasná (kým je stavěno na piedestal, jak?) a nepodložena zdrojem (jaký empirický výzkum ukazuje, že je veganství „na piedestalu“). Někdy jsem měla dojem, že tento opakující se problém může být způsoben nerozlišováním mezi *diskurzem týkajícím se* veganství a *konkrétním (politickým nebo nepolitickým) praktikováním* veganství. V textu je totiž vícero míst, které přímo ukazují, že si diskurzy a uskutečňované praktiky (nebo jejich materiální kontext) nemusí odpovídat. (Což se projevuje na otázkách dostupnosti této praktiky lidem z odlišných tříd, ras, kultur...)

Jako celek práce působí erudovaně, je za ní vidět vynaložené úsilí a daří se jí naplňovat konvence akademického stylu psaní. Mírné nedostatky spatřuji v struktuře a návaznosti argumentace napříč prací. (Snad nejvíce nejasné se mi zdálo umístění a struktura kapitoly o nových sociálních hnutích – jelikož se objevuje teprve ke konci práce, veganství zmiňuje v posledním odstavci.) Tento problém dle mého názoru může vznikat i díky nedostatečné konceptuální jasnosti textu – projevuje se například na nekonzistentním způsobu užití složitých konceptů jako intersekcionalita a depolitizace (obě bez definice ukotvené v jednom zdroji nebo proudu myšlení).

V diskuzi na obhajobě práce by mě zajímalo, v čem autorka (i přes vlastní postoj) spatřuje přínos nebo příležitosti depolitizovaného veganství.

Závěr práce je rekapitulací a naznačením dalšího intelektuálního směřování autorky. Na tomto místě bych ocenila jasnější formulaci autorčiny odpovědi/í na otázku, *jak* lze syntetizovat debatu o politizaci veganství jako praktiky a co z provedené syntézy dle autorky vyplývá pro hnutí samotné.

Práci splňuje nároky studijního programu na bakalářské práce. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze 6. 9. 2024

Ivana Lukeš Rybanská, Ph.D.